

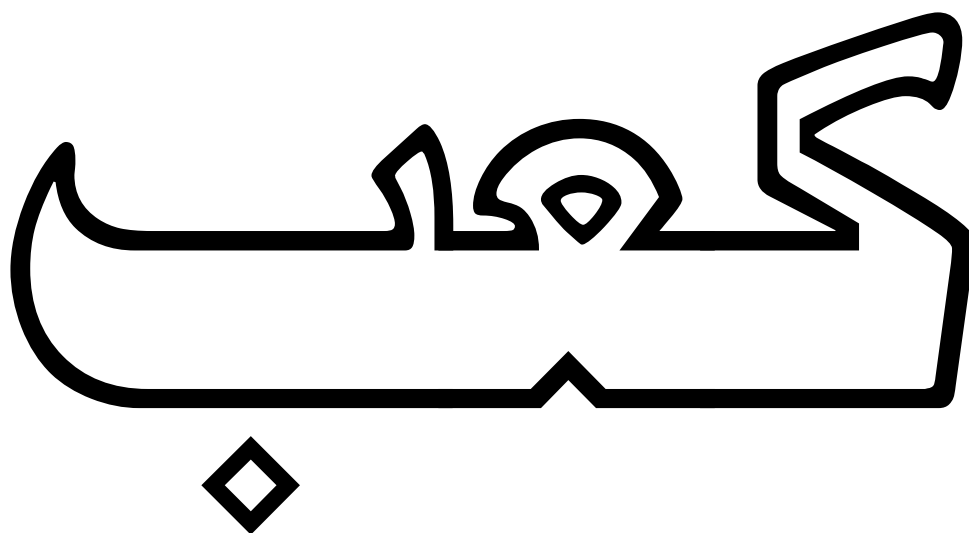

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۴۲۴

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود.

قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۴۳۴، «کعب» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «کعب» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «کعب» می‌باشد.^۱

امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۴۳۴
ریشه	کعب
تعداد تکرار	۲
تعداد مشتقات	۲
تعداد ریشه مرتبط	۳۸

فهرست مشتقات

۱. الْكَعْبَيْنِ (۱)   ۲. كَوَاعِبَ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. احد (۱)	۲. الله (۱)	۳. اله (۱)	۴. امن (۱)	۵. ابي (۱)	۶. ترب (۱)	۷. تمم (۱)	۸. جعل (۱)
۹. جنب (۱)	۱۰. حیء (۱)	۱۱. حرج (۱)	۱۲. رجل (۱)	۱۳. رفق (۱)	۱۴. رود (۲)	۱۵. رؤس (۱)	۱۶. سفر (۱)
۱۷. شکر (۱)	۱۸. سعد (۱)	۱۹. صلو (۱)	۲۰. طهر (۲)	۲۱. طیب (۱)	۲۲. غسل (۱)	۲۳. غوط (۱)	۲۴. قوم (۱)
۲۵. کون (۲)	۲۶. لعل (۱)	۲۷. لمس (۱)	۲۸. مرض (۱)	۲۹. مسح (۲)	۳۰. موه (۱)	۳۱. نسو (۱)	۳۲. نعم (۱)
۳۳. وجد (۱)	۳۴. وجه (۲)	۳۵. وحد (۱)	۳۶. وله (۱)	۳۷. یدی (۲)	۳۸. یمم (۱)		

فهرست آیات

۱. {المائدة - ۶} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهَّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
۲. {النبا - ۳۳} وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا